

Козьміна Н.А., Гурєва Л.В.

Національний технічний університет України «КПІ»

Роль мотивації в процесі вивчення іноземної мови студентами технічних ВНЗ

Сучасні тенденції розвитку нашої держави та її суспільного життя в контексті епохи глобалізації роблять надзвичайно актуальною проблему вивчення англійської мови, яка стала мовою міжнаціонального спілкування. Останнім часом в країні стрімко відбуваються зміни політичного та соціально-економічного характеру, Україна прагне плідно співпрацювати із західними країнами, бути частиною європейської сім'ї. Не дивно, що все це суттєво впливає на переосмислення свого відношення до вивчення іноземних мов, без знання яких неможливим є повноцінне спілкування, встановлення контактів, побудова спільної роботи та укріплення міжнаціональних зв'язків.

Отже іноземна мова стала надзвичайно популярною і користується неабияким попитом, оскільки кожен розуміє - без знання іноземної мови, зокрема англійської, неможливо отримати гідну високооплачувану роботу, побудувати успішну кар'єру, вважатись освіченою людиною, мати безпосередній доступ до культурного та духовного багатства народів світу, мати можливість безпосереднього спілкування з народами інших держав.

Все вищезазначене є потужною мотивацією для вивчення іноземної мови, що істотно підвищує престиж цієї освітньої дисципліни. Існують різні визначення поняття «мотивація» (від лат. "movere"- рухати) - це спонукання до дії, здатність задовольняти потреби за допомогою будь-якої діяльності. Мотивація також трактується як динамічний психофізіологічний процес, що визначає поведінку людини, її організованість та спрямованість, стійкість та активність [3].

Класифікуючи поняття «мотивація» з різних точок зору, зазвичай психологи виділяють наступні види мотивації людини: зовнішня, внутрішня, позитивна, негативна, стійка, нестійка, індивідуальна, групова, пізнавальна, тощо. Всі вищезгадані зовнішні процеси, що відбуваються у світі і безпосередньо стосуються нашої країни, і є тим яскравим прикладом зовнішньої мотивації, яка не пов'язана зі змістом конкретної діяльності людини, а є обумовленою зовнішніми обставинами. Внутрішня мотивація саме пов'язана зі змістом діяльності, але не із зовнішніми обставинами. Учбова мотивація має враховувати такі специфічні параметри, як індивідуальні особливості студентів, що включають їх самооцінку, рівень інтелектуального розвитку, тощо, сам педагогічний процес, особу викладача з його ставленням до педагогічного процесу, специфіку самої навчальної дисципліни, тощо. Також треба брати до уваги різні мотиви, що спонукають людей до тієї чи іншої діяльності. Наприклад, це може бути прагнення самоствердження в суспільстві, завоювання престижу, отримання певного статусу, поваги людей. Важливим мотивом може бути також прагнення влади над людьми, особистого впливу, бажання керувати людьми. Прагнення до особистісного зростання, тобто мотив саморозвитку, реалізації свого потенціалу. Не менш важливим є мотив афіліації (приєднання), тобто прагнення повноцінної соціалізації з іншими людьми [1].

Внутрішню мотивацію, яка безпосередньо пов'язана із самим предметом, також називають процесуальною мотивацією. Студентові подобається сам предмет, іноземна мова, подобається процес інтелектуальної діяльності. Важливим етапом для успішного навчання є формування внутрішніх мотивів, які зроблять сам процес навчальної діяльності для студентів важливим, цілеспрямованим і повним сенсу. Існує багато методів та прийомів, які використовуються викладачами іноземної мови, для формування мотивації до навчальної діяльності. Одним з подібних дієвих прийомів є створення навчальних ситуацій з представленням інформації, яка може зацікавити студентів. Наприклад, це може бути представлення нових наукових даних, інноваційних розробок, актуальної інформації, парадоксальних фактів,

незвичайних аналогій, тобто всього того, що створює певну атмосферу, повертає увагу, тим самим опосередковано викликає живий інтерес до самого предмету «іноземна мова» [2].

Створення атмосфери, де присутнє емоційне переживання є іншим дієвим прийомом для формування внутрішніх мотивів. Створення емоційної атмосфери можна досягти або шляхом представлення незвичайних, парадоксальних або сенсаційних фактів, або завдяки використанню спеціальних методичних видів роботи на парах. Це можуть бути рольові ігри, ситуаційні вправи, роботи в парах/групах, тощо [3].

Відомим прийомом також є прийом створення ситуацій пізнавального спору. Такий прийом може включати завдання з провокуючими ствердженнями чи запитаннями, на які треба відреагувати чи відповісти. Ситуація пізнавального спору також добре відпрацьовується в командній грі, де кожна команда представляє протилежну точку зору. Такий прийом базується на тому, що зіткнення точок зору або колізія інтересів викликає підвищений інтерес до теми. Кожна команда відстоює свою точку зору, підтверджує її фактами, намагається довести свою правоту.

Існує багато різноманітних прийомів та способів підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови. Відмітимо той факт, що, хоча зовнішня (як позитивна, так і негативна) мотивація є набагато потужнішою, вчитель має прикласти багато зусиль на формування внутрішньої мотивації, створити таку атмосферу при якій вивчення іноземної мови стане внутрішньою індивідуальною потребою студента.

Література:

1. Зимняя И. А. Педагогическая психология. М., 2002.
2. Маркова, А. К. Формирование мотивации учения: Кн. для учителя. – М., 1990.
3. Орлов Ю. М. Потребностно-мотивационные факторы эффективной учебной деятельности студентов вуза. М., 1984.